

IDÉKATALOG CENTRUMUTVECKLING

SKILLINGARYD-VAGGERYD 2020

KATALOGEN är sammanställd av Anna Broman tillsammans med Jan-Olof Olsson, Louise Skålberg och Marika Törnqvist.

BILDER www.smalandsbilder.se, Flygfoton: Örjan Carlström, Övriga: Anna Broman och Jan-Olof Olsson

INLEDNING

Våren 2012, samtidigt som Vaggeryds kommun inledde sitt visionsarbete för platsen år 2020, samlade Vaggeryds Näringslivsråd och kommunen de två föreningarna Handel & Service i Vaggeryd och Skillingaryds Intresseförening för att diskutera hur vi gemensamt kan öka attraktiviteten i våra centrum.

Intresset var stort och många var dem som engagerade sig i aktiviteterna. Visionsarbetet handlade om att genom bilder forma visionen av kommunen som plats år 2020 och samlade 100-talet personer från olika håll i samhället. Centrumdiskussionen samlade ett 20-tal medlemmar och ledde efter ett antal möten och stadsvandringar fram till denna idékatalog som beskriver hur attraktiva och levande centrumkärnor skulle kunna se ut år 2020.

För att kunna gå från idé till verklighet i centrumutvecklingsarbetet stod det snart klart att även fastighetsägarna i respektive ort måste få en aktiv roll. Ett första möte hölls innan sommaren 2012 och i början av 2013 var tre fastighetsägarrepresentanter utsedda att delta i det fortsatta arbetet.

Idag är visionen om Vaggeryds kommun som plats år 2020 antagen av kommunfullmäktige. Formuleringen **Vaggeryds kommun – plats för att göra skillnad** ska fungera som en tydlig ledstjärna i samtliga kommunala utvecklingsarbeten. Genom konkreta handlingar och tydlig kommunikation hoppas vi sätta kommunen på Sverigekartan som en ambitiös och idésprudlande plats där vi gör skillnad och där alla har betydelse.

Även om vi har kommit långt med mycket är formerna för det fortsatta centrumutvecklingsarbetet inte riktigt satta ännu. Men ambitionen från de inblandade är tydlig – ökat samarbete mellan handlarna i Skillingaryd och Vaggeryd, ökat samarbete mellan handlarna och kommunen och sist men inte minst, ett ökat samarbete mellan handlare, kommun och fastighetsägare. Att denna idékatalog är tänkt att fungera som ett levande inspirationsmaterial för alla som bor och verkar i kommunen, är man också överens om.

Vår förhoppning är att en formaliserad ”centrumgrupp”, med kommun, fastighetsägare, handel och intresseföreningar gemensamt, inom en snar framtid påbörjar arbetet med att förvandla idéer till verklighet. Framförallt för att **göra skillnad** i våra centrum mer än bara på pappret.

Louise Skålberg

Samhällsutvecklare
Vaggeryds Kommun

Marika Törnqvist

Affärsutvecklare
Vaggeryds Näringslivsråd

INNEHÅLL

SKILLINGARYD

SÖDRA INFARTEN	9
INDUSTRILOKAL	10
ENERGIVERKET	11
NYA CENTRUMSTRÅK	12
SPÄNNANDE NATURLEKPLATSER	13
ARTILLERIGATAN	14
RONDELLER LÄNGS STORGATAN	15
STORGATAN	16
PARKERINGSPLATSER UTANFÖR ICA	17
PASSAGE TORGET	18
TORG DAG	19
UTESERVERING FÖRSKÖNAS	20
LEKSKULPTUR & ISBANA PÅ TORGET	21
LOPPIS & MARKNAD	22
BAKGÅRDAR I CENTRUM	23
PARK I CENTRUM MED VATTENSPEGEL	24
MEJERIET	25
ENHETLIG SKYLTNING, BELYSNING ETC.	26

VAGGERYD

INFART CENTRUM SÖDERIFRÅN	30
INFART CENTRUM NORRIFRÅN	31
RONDELL SÖDRA INFARTEN	32
HUS FÅR NYA FUNKTIONER	33
PLANSKILD KORSNING	34
P-PLATSER NÄRA CENTRUM	35
TORGET CENTRUM	36
GATULOPPIS I CENTRUM	38
COOPS LASTINTAG	39
STATIONSGATAN	40
BAKSIDA BELJER BYGG	41
MAGNISAS STUGA	42
GODSMAGASINET	43
PARKERING FRAMFÖR MAGASINET	44
ODEN INDUSTRIOMRÅDE	45
SMEDJAN MM	46
HOTELL/VANDRARHEM	47
ENHETLIG SKYLTING, BELYSNING ETC.	48

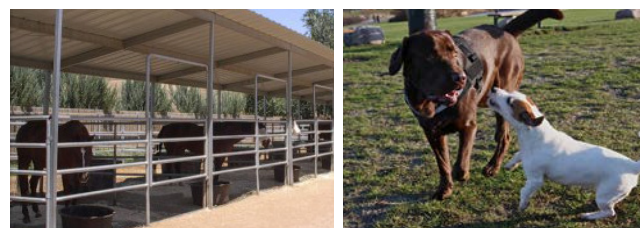

IDÉKATALOG CENTRUMUTVECKLING

SKILLINGARYD 2020

Skylltar på platsen ska även berätta om Vaggeryds kommun

SÖDRA INFARTEN

Rastplatsen vid södra infarten flyttas längre in mot samhället. Grönområdet bakom macken lämpar sig bättre. Här finns även möjlighet att kombinera med en djurrastplats. Vägen genom skogspartiet görs körbar med bil så att besökare kommer direkt ut på militärområdet och söker sig vidare in mot centrum via Artillerigatan. Den skylt som görs ska berätta om Vaggeryds kommun samt Skillingaryd som ort för att på så sätt göra besökare nyfikna och intresserade av att köra vidare och upptäcka samhället. Vid infarten till militärområdet uppförs en områdeskarta som också berättar lite om områdets historia. Samma typ av skylt uppförs vid Artillerigatan för besökare som kommer från det hållet.

INDUSTRILOKAL

Industrilokalen som man möts av på vägen in mot samhället behöver ges en trevligare fasad. I huset finns idag Kreativt Återanvändningscenter, kanske kan mer kreativitet och äventyr få ta plats. Till exempel i form av ett aktivitetscentrum med klätterväggar, paintball, bowling och dylikt.

Företagshotell med konferenslokaler

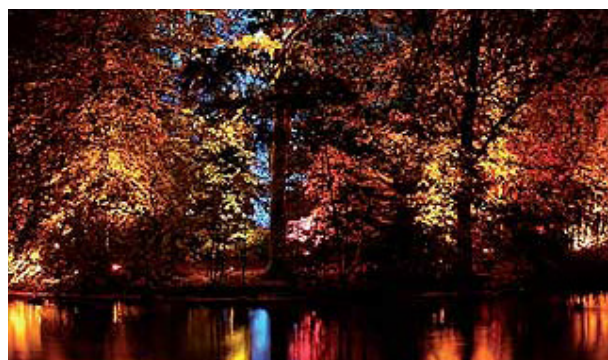
Aktivitetshall för barn och ungdomar

Träd planteras runtom elverket

Vy från vägen

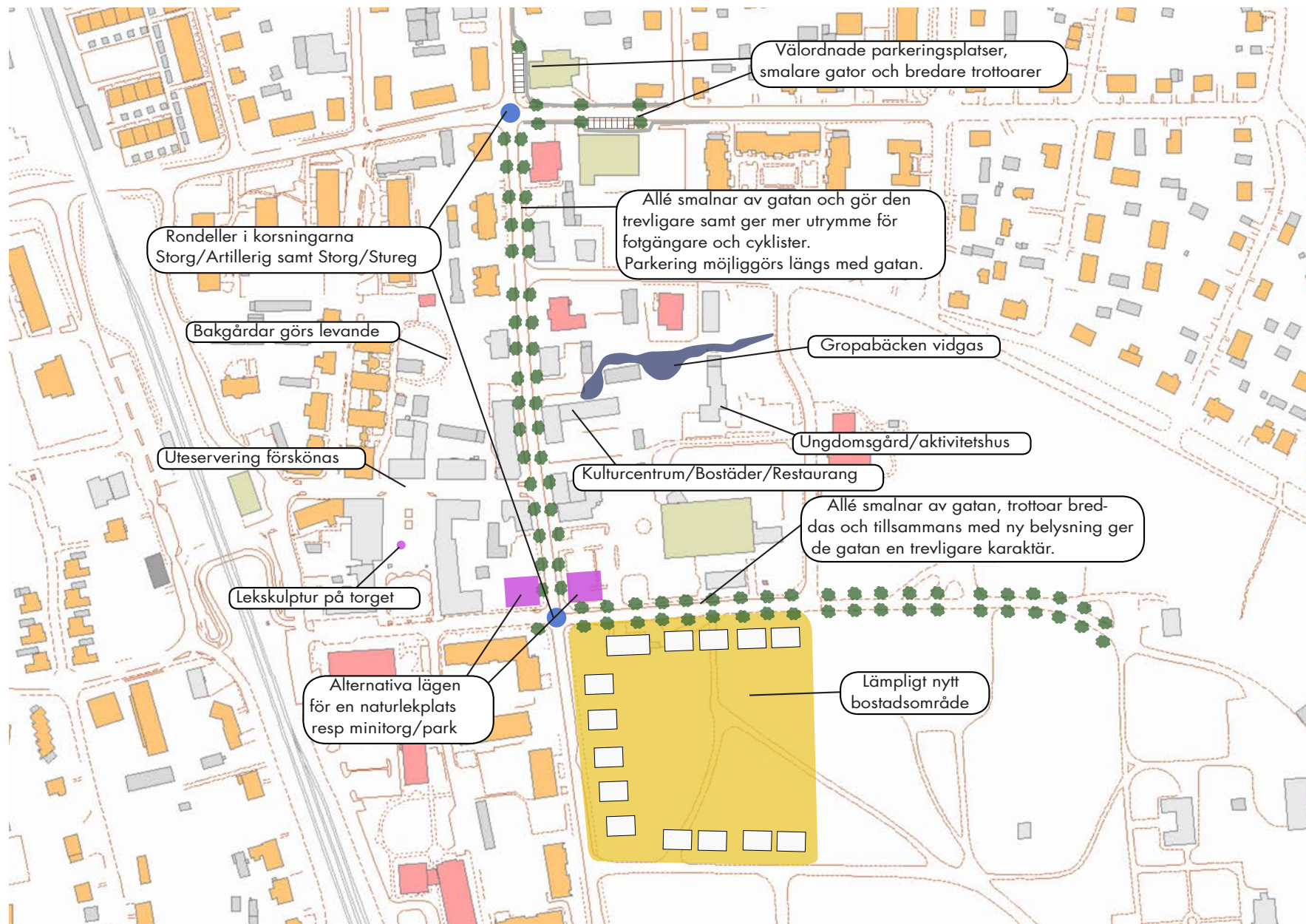

Spännande belysning kan ge elverket ett nytt uttryck

ENERGIVERKET

Spännande belysning kan ge energiverket ett intressantare uttryck. Platsen görs vackrare och elverket mer diskret med hjälp av mer grönska, både mot vägen och mot skjutfältet.

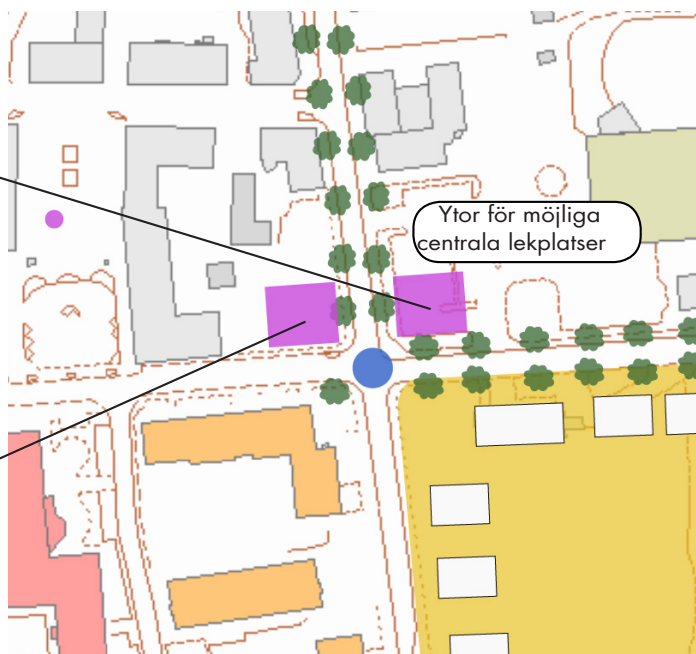
NYA CENTRUMSTRÅK

SPÄNNANDE NATUR- LEKPLATSER

Genom intressanta och roliga lekplatser på ett eller flera ställen på orten skapas nya mötesplatser för ortsborna som också kan locka människor utifrån att besöka Skillingaryd.

ARTILLERI- GATAN

Längs Artillerigatan österut mot militärområdet förtätas området med nya bostäder och gatan ges en liknande karaktär som den har väster om Storgatan med trädplanteringar, trottoar på båda sidor och passande gatubelysning.

INSPIRATIONSBILD Brf Öjersjö, HSB
Öjersjö, Partille kommun
Arkitekt: ABAKO arkitektkontor

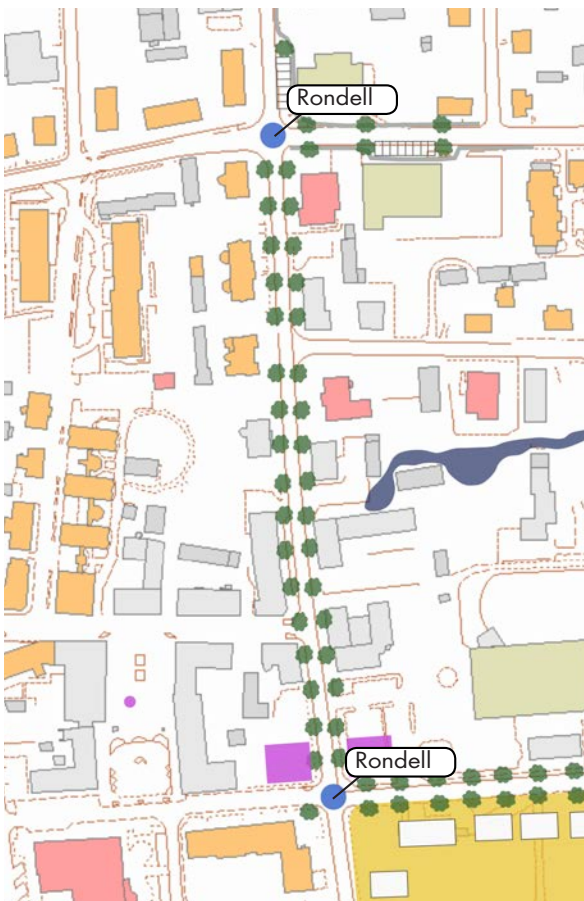

RONDELLER LÄNGS STORGATAN

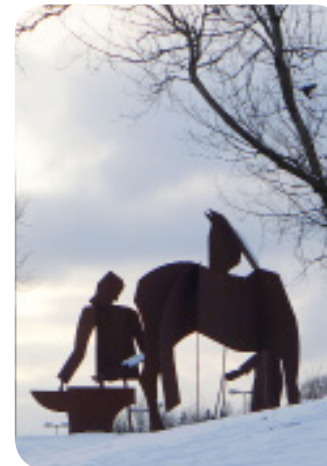
En cirkulationsplats vid korsningen Storgatan/Artillerigatan uppmärksammar övergången från infart till stadskärnan med en lägre hastighet. Motsvarande rondell uppförs i korsningen Storgatan/Sturegatan.

Platsen kring rondellerna görs trevliga och får en "lågfarfs-karaktär" med hjälp av till exempel sittplatser och grönska.

Rondellerna ska ha intresseväckande dekorationer. Till exempel kan dekorationen bestå av en skulptur med skyltar som talar om vad som finns på orten.

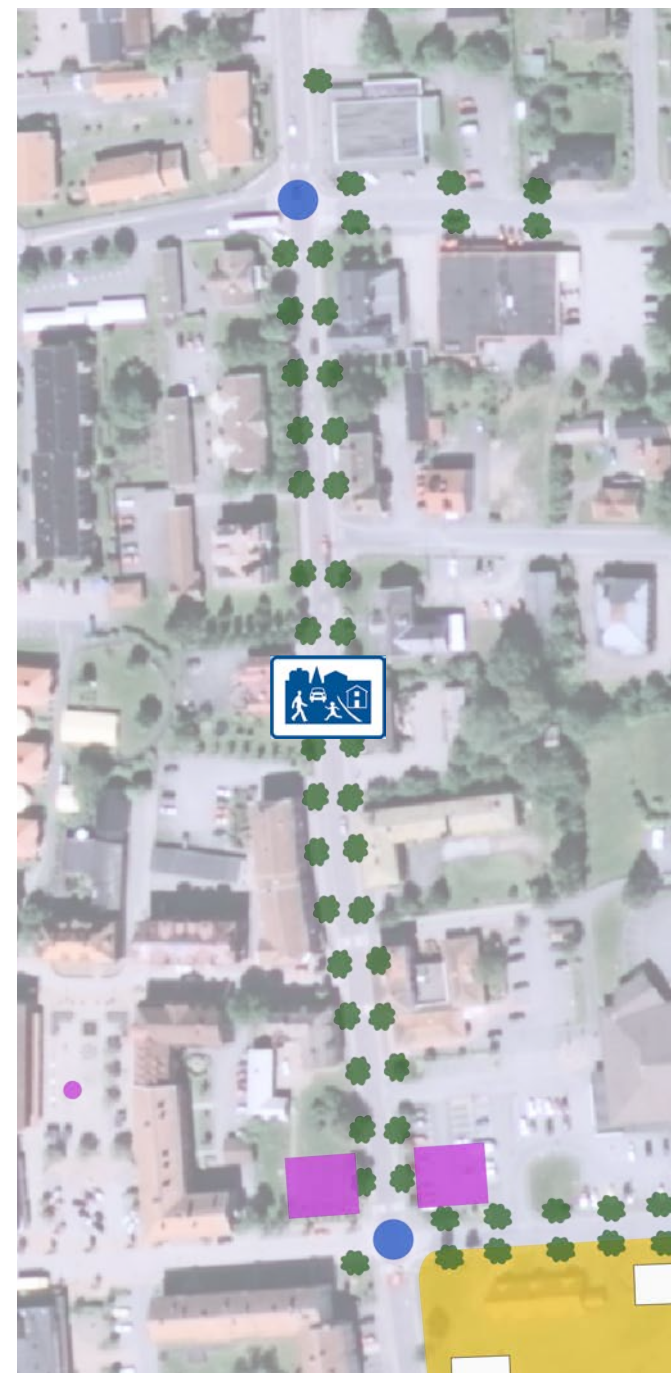
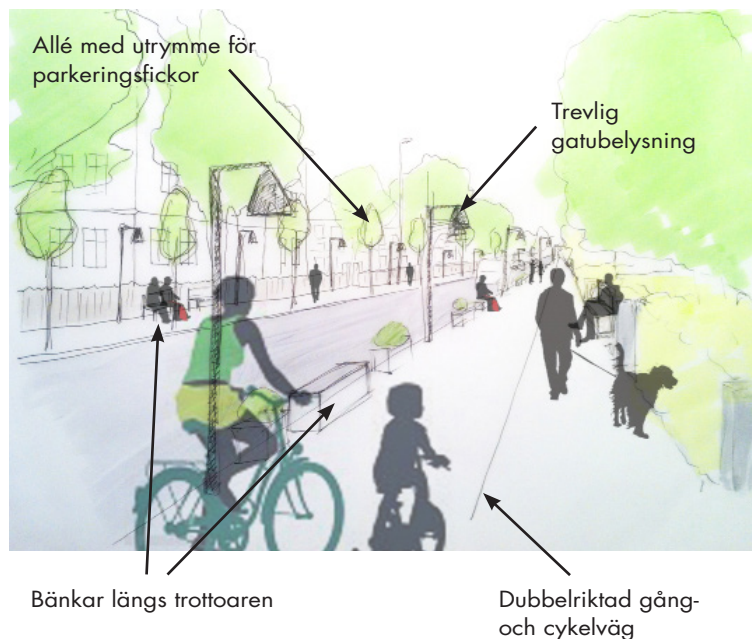

INTRESSEVÄCKANDE rondelldekorationer

STORGATAN

Storgatan görs trevligare med belysning och planteringar. En allé längs båda sidor om vägen med parkeringsfickor gör vägen vackrare. Genom att gatan blir smalare och får en mer stadsmässig karaktär, hjälper den till att minska hastigheten på förbipasserande bilar. Storgatan ges en liknande karaktär som Stationsgatan. En av trottoarerna breddas för att ge plats åt en dubbelriktad cykelväg.

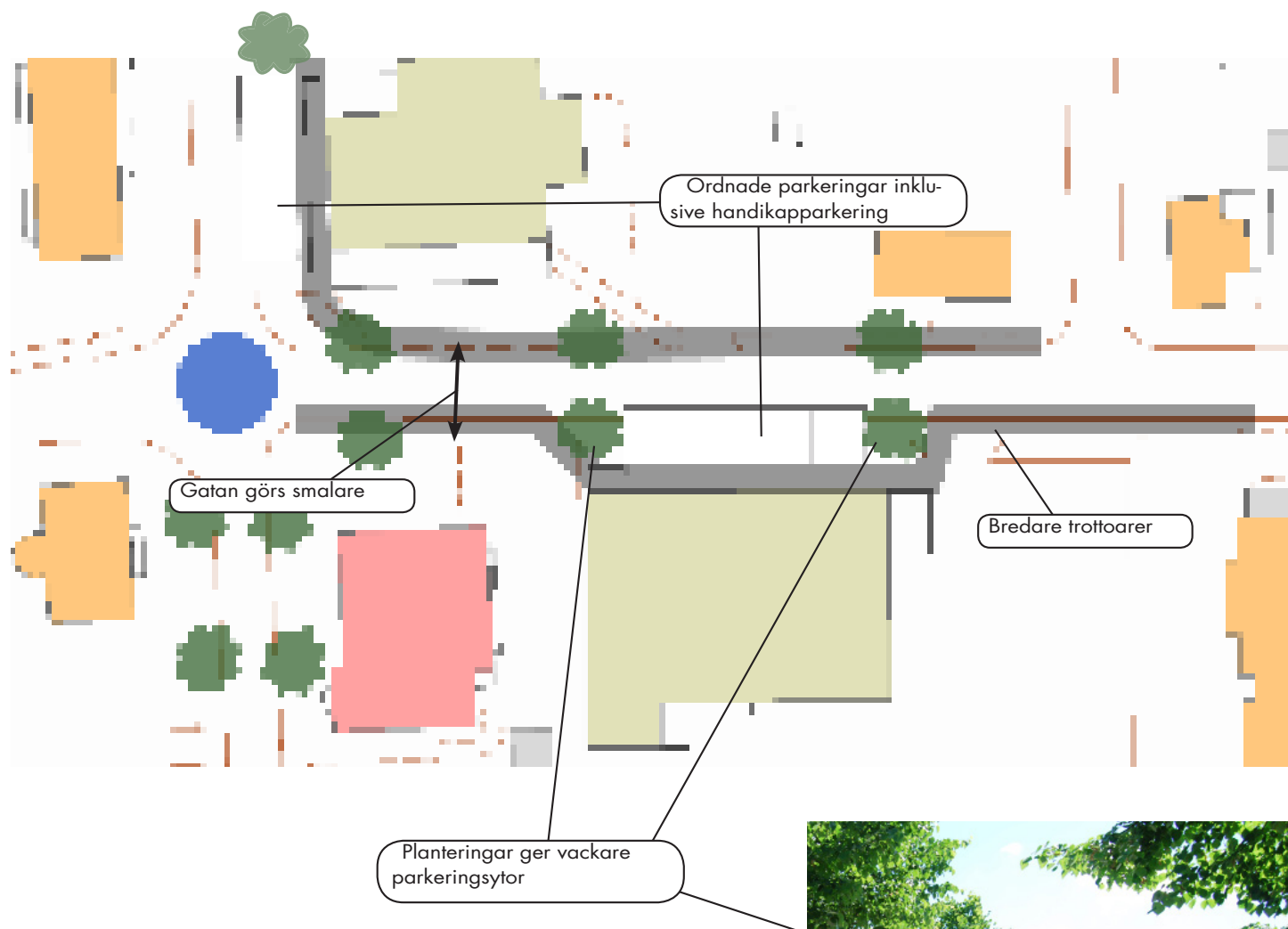

PARKERINGS- PLATSER UTANFÖR ICA

Förslagsvis kan nya parkeringsplatser förläggas mot gatan samt trottoaren bakom.

Den här principen - att förlägga besöksparkering på gatumark utanför butikerna - förutsätter frivilliga överenskommelser med fastighetsägaren. Trottoaren, som normalt är placerad på gatumark, måste i sådana här fall förläggas in på kvartersmark.

Fördelarna är att besöksparkeringen kan komma mycket nära butiken samt att trottoaren kan göras separerad från parkeringsplatser. De gående slipper besvär med att korsa backande bilar etc, vilket gör det säkrare för bland andra äldre och barn.

Nuvarande "parkeringsplats"

PASSAGE TORGET

Den tidigare passagen öppnas igen och bildar en tydligare koppling mellan Storgatan och torget.

Att passera passager och smitvägar genom kvartersmark ökar känslan av mångfald och gör promenaden roligare. I centrummiljöer bör man försöka stimulera den som gärna vill flanera där det är bilfritt. I många större städer försöker man medvetet planera in stråk utanför det planerade gatusystemet.

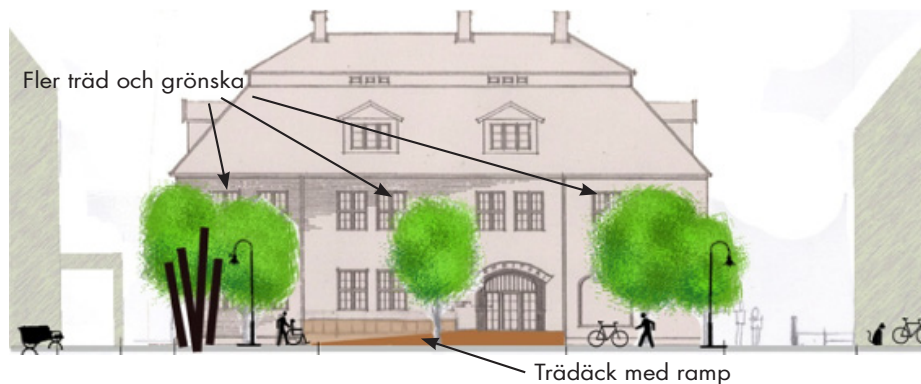
TORGDAG

En torgdag införs förslagsvis första lördagen i månaden. Gärna med lokalproducerade varor, samkörning?

UTESERVERING FÖRSKÖNAS

Uteserveringen vid torget kompletteras med grönska, eventuellt natursten och vackra möbler. En utescen på torget i anslutning till serveringen för exempelvis stand-up, barn-testrar, föreläsningar, trubadurkvällar etc, kan ge serveringen ett större mervärde och locka folk under fler av dygnets timmar.

För att göra serveringen tillgänglig för alla bör den förses med en ramp. Eventuellt kan en mindre terrass byggas i anslutning till rampen för att göra uteserveringen mer intim och mer inbjudande.

Lekfulla skulpturer på torget kan liva upp platsen och inbjuda förbipasserande att stanna

LEKSKULPTUR & ISBANA PÅ TORGET

En skulptural lekplats ger torget ett mervärde. Skridskoåkning vintertid gör torget till en naturlig mötesplats.

En dag med mycket aktivitet på torget förändrar genast dess karaktär

LOPPIS & MARKNAD

Återkommande loppis, förslagsvis på Storgatan, hjälper till att se gatan som ett trevligt stråk att använda även då det inte är loppis här. Skillingaryds marknad kan även den förläggas på torg och gator i centrum.

BAKGÅRDAR I CENTRUM

Gårdarna bakom husen erbjuder ofta spännande och oväntade miljöer. Genom att länka samman och tänka annorlunda kan även baksidorna bli attraktiva miljöer som kompletterar gatumiljöerna. Här kan inhysas affärer och restauranger och den park som finns i dag bakom Jonssons fastighet kan göras synligare och mer tillgänglig.

PARK I CENTRUM MED VATTENSPEGEL

Vattendraget och dess omgivningar i centrala Skillingaryd breddas och röjs upp för att skapa en vacker parkmiljö att röra sig i med trevliga gångstråk. En vattenspegel skapas mellan Mejeriet och Gästgivaren. Med Mejeriet som kulturcentrum och Gästgivaren som ungdomsgård skapas här en trevlig länk. Eventuellt kan Mejeriet kompletteras med billiga bostäder för unga kreativa. Vattendraget breddas även upp mot Teds smörgåsbutik som där får en vacker uteservering under sommarhalvåret.

Ån bör om möjligt kopplas samman med dagvattenhanteringen.

Plats för uteservering
i vacker miljö

Vattenspegel med park

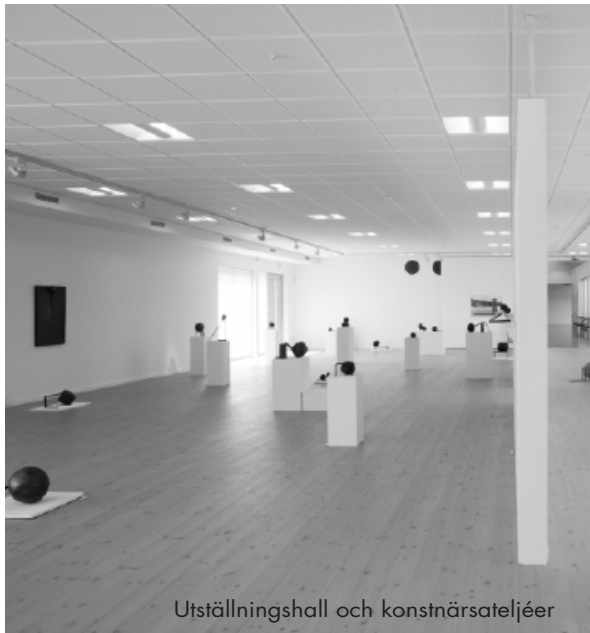
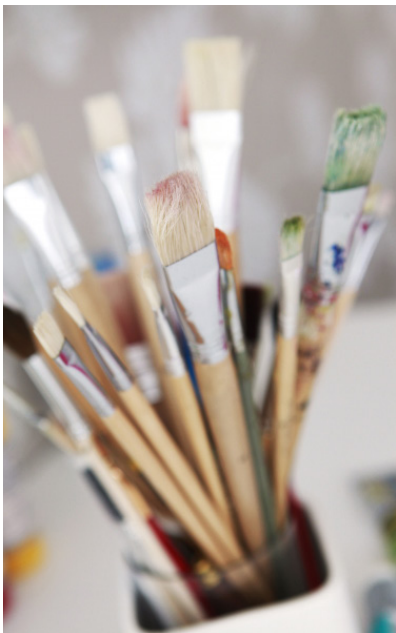

Mejeriet, kulturcentrum
/restaurang/bostäder?

Ungdomsgård?

Utställningshall och konstnärsateljéer

Restaurang och/eller destilleri

MEJERIET

Mejeriet är en intressant byggnad med karaktär och historia som i dag står och förfaller mitt i centrum. Byggnaden kan lämpa sig som kreativt centrum med utställningshall och konstnärsateljéer kombinerat med billiga små ungdomsbostäder. En restaurang med uteservering mot baksidan och ån skapar en spännande miljö.

ENHETLIG SKYLTNING, BELYSNING ETC.

En enhetlig färg på belysningsstolpar, bänkar, cykelställ, papperskorgar, anslagstavlor, räcken etc, hjälper till att på ett enkelt sätt profilera och stärka ortens identitet. Ett förslag på färg är roströd. Vid val av möbler o.d. väljs främst Byarums Bruk som leverantör.

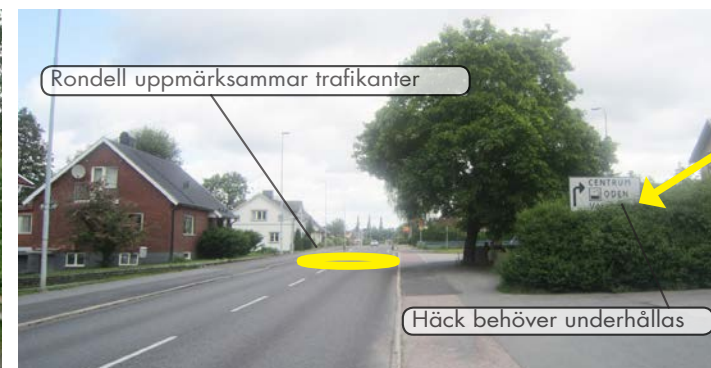

IDÉKATALOG CENTRUMUTVECKLING

VAGGERYD 2020

INFART CENTRUM SÖDERIFRÅN

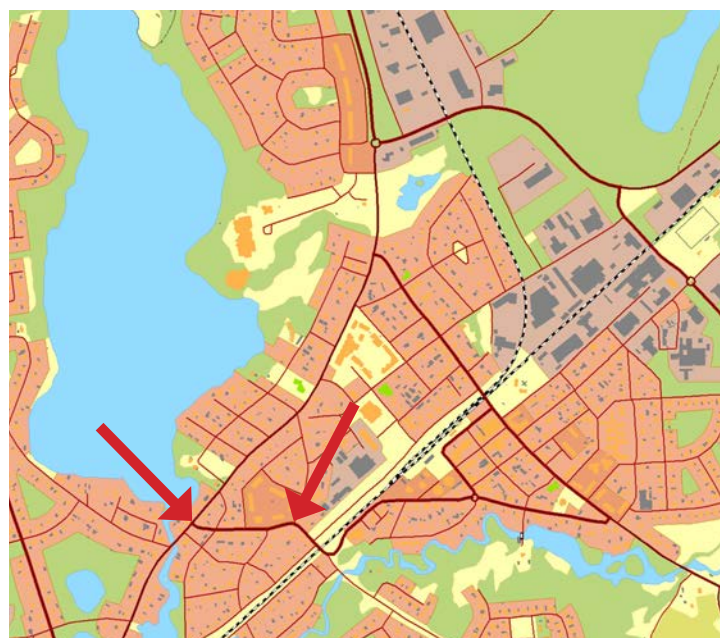
Vaggeryds centrum är väldigt anonymt när man färdas genom samhället utmed Jönköpingsvägen. Nuvarande skyltar mot centrum syns inte på grund av annan skyltning samt vegetation. Visningen mot centrum måste göras tydligare och sådan att den kan uppfattas i 50 km/h. Ett effektivt sätt vore att anlägga en minironde och bygga in skyltningen i denna. Om detta kan bidra till att oönskad genomfart med lastbilstrafik minskas skulle detta vara en bra lösning. Kan Trafikverket vara medfinansier?

Befintlig skyltning syns ej för trafikanter

Skyltning i rondelldekorationen

Vägen formas så att besökare inbjudes att fortsätta vägen in mot centrum. Kartan till vänster visar hur vägen är dragen i dag och kartan till höger visar förslag på alternativ vägdragning.

INFART CENTRUM NORRIFRÅN

Även vid infarten från norr är vägvisningen in mot centrum alltför anonym. Vägområdet är grönt och fint men kanske fortfarande präglad av att vägen tidigare var en del av E4-an, tidigare Riksettan. Jönköpingsvägen från norr kan egentligen lika gärna fortsätta direkt in på Storgatan mot centrum. Trafiken på Jönköpingsvägen vidare söderut, förbi Hjortsjöskolan, skulle i så fall definitivt bli lugnare.

RONDELL SÖDRA INFARTEN

Det har framförts synpunkter på cirkulationsplatsen vid södra infarten, där Stödstorpsvägen ansluter till Jönköpingsvägen. Den höga vegetationen hindrar sikten framåt och anses därför vara hastighetsdämpande. Detta kanske är rätt men det kan lika gärna vara så att utformningen inbjuder till alltför höga hastigheter. Rondellen borde göras lite "kurvigare" vilket kan uppnås om fältet med gatsten blev något bredare. Rondellen kunde med fördel kompletteras med någon form av skyltning/konstverk på temat "Välkommen till Vaggeryd".

Korsningen
Östergatan/Viktoriegatan

Nyttja befintliga
centrala byggnader
till funktioner som
stärker centrum.

Korsningen
Storgatan/Karlavägen

HUS FÅR NYA FUNKTIONER

För att bibehålla och utveckla attraktionskraften i Vaggeryds centrum borde strategiskt viktiga byggnader användas så att de bidrar och stärker centrumfunktionen. Med ett ökat samarbete mellan berörda fastighetsägare och kommunen samt med ett kreativt tänk kan befintliga byggnader med bra lokalisering bli en stor tillgång för Vaggeryds centrumkärna.

PLANSKILD KORSNING

På lång sikt kommer sannolikt plankorsningar mellan gata/väg och järnväg att mönstras ut eller ersättas med planskilda lösningar. I början på 1990-talet anslag staten medel till infrastrukturprojekt som skulle motverka den då pågående lågkonjunkturen. Följden blev att viktigare järnvägar rensades på plankorsningar och där staten stod för större del av kostnaderna. Om så sker igen eller om frågan blir aktuell av andra skäl, bör man ha någon slags beredskap. För att undvika onödiga omflyttningkostnader i framtiden bör vi se till att inte "bygga igen" runt korsningen och på så vis omöjliggöra en planskild lösning i anslutning till Vaggeryds centrum.

Planskild korsning

Parkeringsfickor längs gatorna

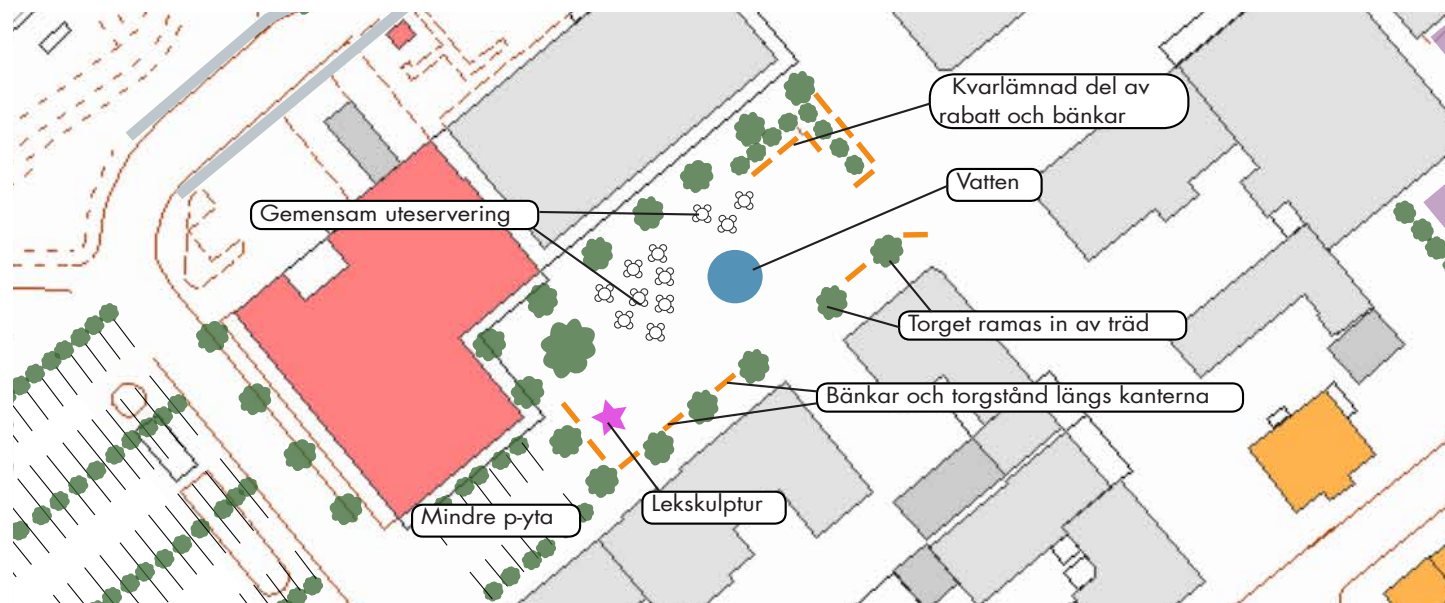

P-PLATSER NÄRA CENTRUM

De centralt belägna gatorna och redan ianspråktaga parkeringsytor bör utnyttjas på ett effektivt sätt. Genom att utnyttja gatumarken för parkering istället för att anlägga nya större parkeringsplatser minskar man behovet av hårdgjorda ytor. Detta är bra inte minst om man på så sätt också kan hålla nere dagvattenmängderna.

TORGET CENTRUM

Nuvarande torg är en levande plats med butiker och caféer. Själva torgkänslan finns dock inte utan platsen är mest en breddad gatumiljö. Ett attraktivt torg ska generera aktiviteter och vara den självklara mötesplatsen. Speakers corner/torgmöten och uteserveringarna flyttas ut på torgytan. Torghandel och en trevlig lekplats för de små är sådant som skapar liv och rörelse och en anledning att stanna kvar en stund. Genom trädplanteringar kan miljön förskönas och torgytan accentueras. Genomfart för bilar kan finnas kvar men man ska då uppleva att man kör över ett torg, en samlingsplats som finns till på de gåendes villkor.

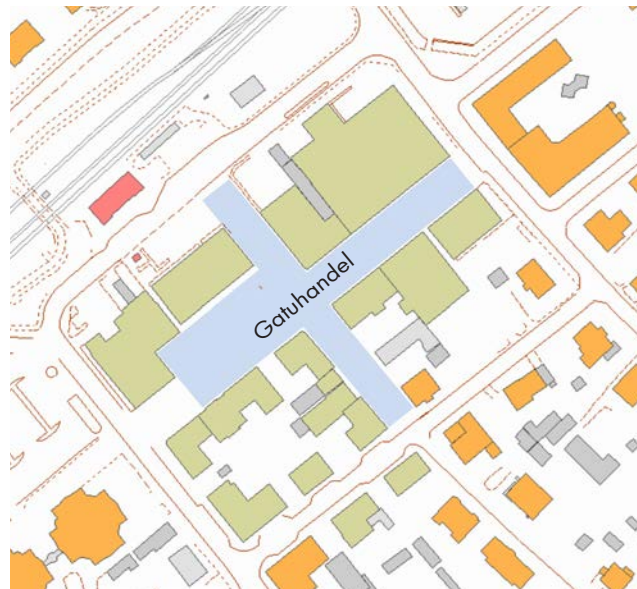

TORGET CENTRUM

GATULOPPIS I CENTRUM

Man borde bjuda in alla som vill ha loppis någon bestämd dag i månaden. Gatorna och torget borde kunna användas. Platser kan markeras på en instruktionstavla så att loppisen inte hindrar trafiken eller orsakar andra problem. Loppis och klädbytardagar är alla företeelser som de flesta med snabbväxande barn uppskattar. Genom att på detta vis motverka slit- och slängmentaliteten kan centrumhandels miljö- och hållbarhetsprofil stärkas.

Nuvarande lastintag

Förslag på nytt lastintag

Gatan bör istället nyttjas för handel

Nytt lastintag

COOPS LASTINTAG

Nuvarande lastintag hindrar aktiviteter eller omformning av centrummiljön. Det borde vara möjligt att flytta lastintaget till egen tomtmark så att infarten sker från Östergatan.

STATIONSGATAN

Gatan borde omformas nu när busshållplatserna har flyttats. Alléträd och däremellan bilplatser skulle göra gatan både vackrare och effektivare som parkeringsyta. En så centrumnära miljö borde kunna anpassas bättre.

BAKSIDA BEIJER BYGG

Om Beijer bygger nytt - där även byggmaterialet kan hanteras bättre - frigörs en yta som i dagsläget utgör en baksida. Den öppna tomtytan skulle då t ex kunna bli en grön oas med uteservering som vänder sig inbjudande mot sydväst och mot järnvägen.

MAGNISAS STUGA

Det vore önskvärt om den väl-skötta stugan med centralt läge kunde användas mera. Fler aktiviteter eller kanske öppna den som ett modernt museum för de kvalitetsmöbler som tillverkas i omgivningen. Många av dessa möbler blir förmodligen framtida antikviteter!

Den vackra parken placeras
i stället på andra sidan om
Magnisas stuga

GODS- MAGASINET

Den hantering av byggmaterial som byggnaden och tomten används till är olämpligt lokaliserad. Det finns förslag där tomten och byggnaden görs om så att bli transporterna underlättas. I ett längre perspektiv är inte detta heller någon bra lösning. Samtidigt är det värdefullt att bevara byggnader med anknytning till järnvägstrafiken. Alltför många godsmagasin har försvunnit och då blir hela stationsområdet historielöst. Det finns goda exempel där godsmagasin gjorts om till restauranger eller för handelsändamål.

Antikhandel?

Ungdomsgård/café?

PARKERING FRAMFÖR MAGASINET

Nuvarande parkeringsplats med omgivningar kan ses över och göras mer effektiva och inbjudande. Någon realistisk skiss på detta kan dock inte göras förrän godsmagasinet långsiktiga framtid klargjorts.

ODEN INDUSTRI- OMRÅDE

Som en naturlig utveckling avvecklas centralt belägna industriområden. Det är störningsrisker mot bostäder och tunga transporter som driver på denna utveckling. Även de ökade bullerkraven gör att utvecklingsmöjligheter saknas för industrier i centrala lägen. I kv Oden kan fler bostäder lokaliseras liksom en bättre belägen ny vårdcentral. Den befintliga vårdcentralen ligger alltför långt bort från centrum.

SMEDJAN MM

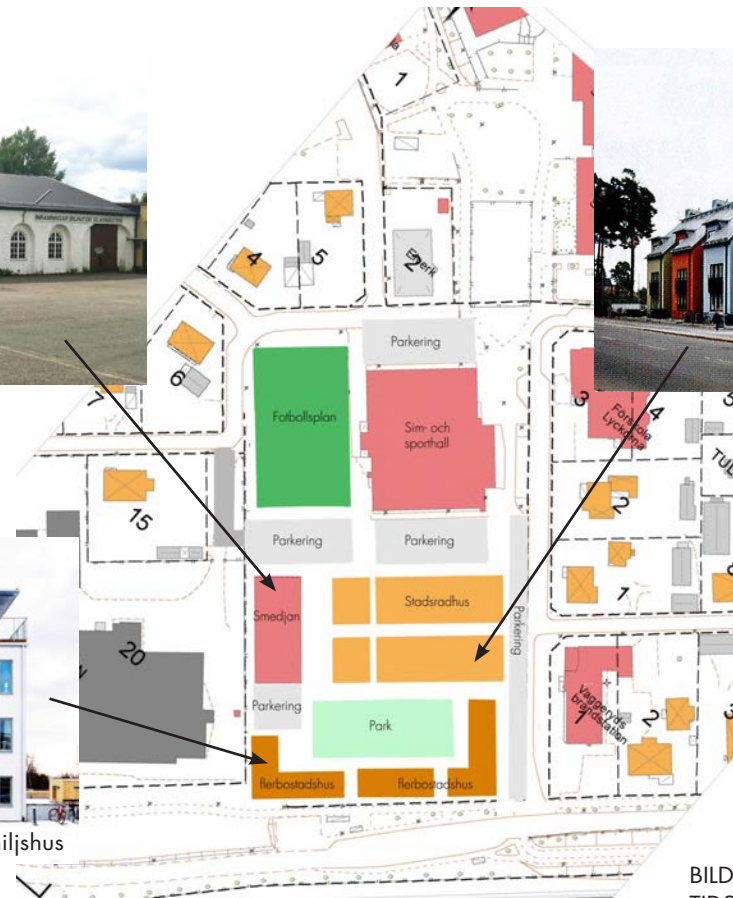
Området ska planeras om då energiverkets industrilokaler flyttats. Detaljplanering pågår med inriktning att bevara den gamla smedjan, skapa nya attraktiva bostadstomter, bra parkeringsmöjligheter samt ny idrottsplats för skolans behov. Smedjan kan förslagsvis inhysa en ny familjecentral med MVC, BVC, ungdomsmottagning mm.

Smedjan byggs om till familjecentral mm.

Flerfamiljshus

Stadsradhus som plockar upp Smedjans skala och fasadmaterial. Ljusa fasader.

BILDER HÄMTADE FRÅN
TIDSKRIFTEN ARKITEKTUR MARS 12

HOTELL/ VANDRARHEM

Det borde finnas övernattningsmöjligheter i samhället. Helst något enkelt vandrarhemsliknande i en vacker byggnad nära Lagan (Kvarnen?) eller i annan fin miljö.

ENHETLIG SKYLTNING, BELYSNING ETC.

En enhetlig färg på belysningsstolpar, bänkar, cykelställ, papperskorgar, anslagstavlor, räcken etc, hjälper på ett enkelt sätt till att profilera och stärka ortens identitet. Ett förslag på färg är gräddig gulgrön. Vid val av möbler o.d. väljs främst Byarums Bruk som leverantör.

